

TELEGRAFUL ROMÂN.

Nr 52. ANUL XIII.

Telegrafulu ese de doua ori pe septe-
man: joi'a si Duminică. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la expeditur'a
oiei pe afara la c. r. poste, cu bani
gat'a prin scrisori francate, adresate
catra expeditura. Pretiulu prenumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 4/16 Iuliu 1865.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. éra pe o jumetate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
inteia óra cu 7. cr. sirulu cu litere
mici, pentru a dou'a óra cu 5 1/2 cr. si
pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Oficiós'a „Wiener Zeitung“ din 11 Iuniu e. n. adevere-
sce scirile aduse in fruntea numerului nostru din urma. Ea-
ta testulu oficiosu:

Maiestatea Sea c. r. apostolica prin preainalt'a resoluti-
une din 6 Iuliu a. c. S'au induratu preagratiósu, a denumi
Episcopu greco-orientalu alu Caransebesiului, pre Protopresbi-
terulu Brasiovului, Archimandritulu Ioann P o p a s u.

Ear in privinti'a eparchieloru Caransebesiului si Aradu-
lui dice aceeași fóia in partea neoficiós'a:

Prin preainalt'a resolutiune din 24 Decembre 1864. se'n-
cuvintiá formarea unei Episcopii nóue romanesci la Caranse-
besiu, si amplificarea eparchiei gr. or. a Aradului prin acele
comune romanesci greco-orientale din Banatulu de medianópte,
ce pân'acum statura sub Episcopulu gr. or. alu Timisiórei.

Acum prin preainalt'a resolutiune din 6 Iuliu 1865. se
ordiná a se constitui numitele dóue Episcopii romanesci si se
fixá diu'a de 15 Iuliu dreptu terminu, dela care'nainte legatu-
r'a acelor'a cu Mitropoli'a gr. or. din Carlovitiu se va desfa-
ce in modu definitivu, si subordinarea lor sub jurisdictiunea
metropolitana a Archiepiscopului si Metropolitulu Românilor
gr. or. din Transsilvani'a si Ungari'a se va privi cá adusa la
deplinire.

Despre acést'a s'au datu preainalte diplome, dintre cari
cea privitóre la dieces'a Aradului se va predá cu solenitate
prin antistele comitatului Aradului, ear diplom'a despre infiin-
tiarea Episcopiei gr. or. a Caransebesiului se va dá spre pu-
blicare la instalatiunea Episcopului nou numitu.

Totu in caus'a acést'a mai avemu scirile mai detaiate, in
intielesulu cáror'a:

Maiestatea Sea c. r. apostolica prin decisiunea préinalta
din 6 Iuliu a. c. S'au induratu pré gratiosu a incuviintiá, ca e-
parchie'e române greco-orientale din Aradu si Caransebesiu,
incependu dela 15 Iuliu 1865. atátu in privinti'a eserciárei
jurisdictiunei episcopesci cátu si in privinti'a celoru tempora-
le suntu de a se privi cá constituite, si legatur'a lor cu Me-
tropol'i'a greco-orientala din Carlovitiu si respective cu diece-
sele din Timisiór'a si Versietiu, cá deslegata finalminte. Ince-
pendu dela diu'a aceea, Comunele serbesci greco-orientale, a-
flatóre in dieces'a gr. orient. de pâna acum a Aradului, trecu
sub-jurisdictiunea spirituala a Episcopului serbescu din Timisiór'a.

De Episcopu gr. or. alu Caransebesiului S'au induratu
Maiestatea Sea c. r. apostolica a denumi prégratiósu pre Pro-
topresbiterulu din Brasiovu Archimandritulu Ioann Popasu.

Solenitatea pentru infiintiarea Episcopiei din Caranse-
besiu si publicarea diplomei préinalte edate despre aceea se
a impreună cu instalatiunea noului Episcopu.

Orenduirea solenitáti pentru largirea Eparchiei Aradane
S'au induratu Maiestatea Sea c. r. apostolica a o incredintiá
Episcopului de acolo in contielegere cu Escelenti'a Sea P. Ar-
chiepiscopu si Metropelitu romanescu. Cu predarea solenella
a diplomei imperatesci despre nóu'a arondare a diecesei Aradului
s'au insarcinatu Comitele Comitatului Aradului.

Care e nationalistu adevveratu?

(Voce din Ungari'a.)

Intrebatiunea acést'a s'a tractatu in foi magiare, firesce
din punctu de vedere magiaru. Scopulu nostru e generalu,
aplicabilu la ori care nationalitate.

Unu nationalistu adevveratu trebuie sa fia: 1. dreptu; 2.
partinitoriu de limb'a, anticítáti, moravurile, vestmintele, cu
unu cuventu de tóte, ce suntu ale natiúnei sele; 3. stimatoriu
de strainetate, nestricaciósu natiúnei sele.

Nationalistulu in svatu, consultári si in fapte e datoriu a
innaintá vadi'a natiúnei sele, si deodata a-i castigá confidin-
ti'a altor'a, confidinti'a castigata a o inaintá, a o consolidá.

Mit'a, fia aceea in bani, naturale, séu si numai in lega-
tura prietenésca, e contraria caracterului natiunalu, cáci mi-
tarniculu e aplecatu la ori ce fapta, la orice intreprindere a-

ducatóre de castigu, numai déca crede ca nu se va sci, eara
urmárele potu fi stricaciósé, de cele mai multe ori nedrepte,
cáci dreptatea nu trebuie cumperata. — Aci multi pecatuiescu,
cu cuventu, ca nu-i scie nimenea, dar se 'nsiela.

2. Cine e indiferinte, nepasatoriu in privinti'a limbei,
anticítátiloru, moravuriloru bune, s. a., cari se tinu de natiu-
nalitate, cine acestea nu le pastréza, nu le inaintéza dupa po-
tintia, acel'a nu e nationalistu, cáci nepasarea produce stag-
natiune, si apoi decadintia.

3. Stimatoru de strainetate, cáci déca nu vomu pretiui
noi ce e alu altui'a, nu potemu asceptá, cá altulu sa pretiu-
iésca, ce e alu nostru; si déca pretiuirea acést'a remâne, séu
se amesura dupa dreptate, nu póte sa fia stricaciósá, precumu
nu póte fi stimatu, pretiuitu acel'a, ce trece preste marginele
dreptatei.

Caracteristic'a unui nationalistu aci descrisa, dupa pare-
rea mea, se póte aplicá fára vatemarea altui'a la fia-cine ori
de care nationalitate s'aru tiné. Si astfelu nici póte fi vate-
matoriu pentru altii.

Póte fi, ca in timpurile trecute, dóra prin vr'unu favoru
extraordinariu, sedusi séu si de patima condusi unii séu altii
sa fia fostu vatematori, cáci toti suntemu ómeni, toti potemu
alunecá ce amu, potutu observá mai vertosu dela a. 1847.
incóce, candu nemagiarii, din prefacere insielatóre séu din
santiu adevveratu se siliu a demústrá zelu magiaru, séu din
contra mai tardiu Magiarii se opintiau cu invetiarea limbei
nóstre. Si unii si altii, incátu au trecut preste marginele conveni-
entiei, au gresitu, dar ne-amu potulu convinge si dintr'o par-
te si dintr'alt'a, ca tempulu si cu elu tóte suntu schimbaciósé,
numai dóne lucruri suntu, cari trebuie sa nu le perdemu din-
naintea ochiloru: „Dreptatea“ si „Credinti'a cátra cas'a di-
nastica“ cáci, déca faptele nóstre suntu drepte, déca alta res-
plata n'aru avé, vomu castigá totusi baremu apretiuirea natiu-
niloru conlocuitoře, si a celoru vecine; credinti'a cátra cas'a
domnitóre nu remâne nerecunoscuta si nelaudata. Dupa cre-
dintia esemplaria amu castigatu dreptulu limbei si alu natiuna-
litáti, dupa credinti'a sea se bucura natiunea colocoitóre
magiara de o ineredere nemarginita a Monarchului.

Cu acestea credu obiectulu caracteristicii unui natiuna-
listu a fi finitu. De órece totusi credemu in apropierea unei
diete, nu voiu preocupá nici simtiementulu nici ide'a altor'a,
descoperindu-mi parerea mea despre aceea: ce au Románi
de a face, cumu au a se portá?

Trei giurstári suntu, cari trebuie sa ne dea direptiune in
afacerile nóstre: Radicarea nationalitáti nóstre castigata
dela monarchu; Conducerea trebiloru tieriei, soncredinta con-
servatismului prin Monarchu, si datorinti'a de a conlucrú spre
impaciuirea nationalitátiloru, si asi de a usiurá administratiunea
publica.

Gradulu natiutei nationalitáti lu vomu retiné, baremu
aceea speru dela prudenti'a ori cárei nationalitate, dara
pentru mai multu sa nu ne luptámu, ci mai bine sa nesuimu
numai la o concordia a diverselorú soiuri de popóre, prin
care multu, fóte multu se va usiurá administratiunea si prin
aceea sarcin'a locuitoriloru cea fóte simtibila. Sórtea natiionali-
táti mai departe sa o concredemu dreptáti parintelui pamen-
tescu, Monarchului, si venitóreloru giurstári, si pe bas'a a-
cestor'a sa nu ingreunámu impaciuirea cu colocuitořele natiuni,
si anume cu cea magiara, sub a cárei influintia puternica sun-
temu de monarchu restituiti.

U. i.

Sabiu in 2 Iuliu 1865.

Intr'unu cielu de articuli, intitulati „Foile publice roma-
nesci“ si publicati in nr. 49. 50. si 51. ai „Gazetei Trans-
silvaniei“ d. B a r i t i u arunca o ochire asupr'a istoriei si stá-
rei de fatia a diuarielor române din Austri'a, séu vorbindu
mai fára figura, a „Gazetei“ sia „Telegrafulu“, cáci celelalte foi
séu numai se atingu séu nici ca se atingu de felu. Considerabilu
ni se parú firesce cu deosebire pasagiulu privitoriu la genes'a

„Tel. Rom.“, despre carea d. Baritiu dice: Pe la finea anului 1852. se cǎpse în Sabiiu planulu de a fundá o alta fǒia románesca (adeca Tel. Rom. Red.), spre a contrabalantá, séu-de s'aru poté — spre a paralisá cu totulú pre „Gazet'a“; eara unulu dintre colaboratorii eii de acilea priimi porunca a se retrage dela Gazet'a, la carea colaborase pâna atunci.

Dlu G. B a r i t i u dar imputa aici „Telegrafului“, ca elu a voitu, prin insasi esirea sea, sa lovésca, sa nimicésca pre „Gazet'a.“ O imputare acést'a in adeveru grea si cu atât'a mai grea, cu câtu ese din gur'a dlui Baritiu, dar iarasi cu atât'a mai usióra si mai supportabila cu câtu nu este argumentata prinnimicu. Noi la acést'a imputare nu aflámu respunsu mai bunu, decâtu programulu, prin care „Telegrafulu Romanu“ a'nceputu viét'a sea, si care a fostu celu urmatoriu:

„Folosulu ce se revarsa asupr'a popóreloru din citirea gazeteloru, este atâtú de mare si infeluritu, încátu foile acestea periodice s'au privitu cu tóta dreptatea cá nisce isvóre ne-scourse de invetiatura, luminare si binecuventare. Suntú tieri cu poporatiune abiá peste trei milliône suflete, unde gustulu citirei gazeteloru este atâtú de latitu, si trebuint'a lorú a átu de adencu simtita, încátu peste o suta de foi periodice esú la lumina spre a invetiá si a folosi pe poporu. Cu adeveratu, foile gazeteloru prin usiuratarea lorú sbóra cu lesnire din mâna 'n mâna, prin noutatea lucrurilor ce aducú, alitia curiositatea cititorilorú, prin felurimea ideeloru si cunoscintieloru ce cuprindu, impodobescu mintea, imbunetatescu inim'a, îndreptéza spiritulu, prefacu naravurile, forméza caracterulu, si perfectionéza atâtú viét'a privata câtú si cea publica a unui popor.“

Decandu s'a doveditu important'a foiloru periodice, si s'a cunoscutu neaperat'a lorú trebuintia si pentru poporulu románu, s'au facutu multe încercári, mai multu s'en putínu norocite, spre a impartasi si pe acestu poporu de acést'a facere de bine nemarginita a tipariului. Înaltulu Gubernu, plinu de bunavointia pentru desvoltarea si fericirea popóreloru sele, si pentru onórea si marirea Monarchiei, a favoratu totdeun'a asemenea încercári publicistice, si le-a datú inlesnirile trebuinciose spre a poté esi la lumina, ca sa aduca folósele pentru care erá hotarite. Románulu cu câtú a fostu mai apesatu de impregiurárele tempilorú trecuti, si cu câtú a fostu mai lipsitu de ori ce mijlóce pentru cultur'a sea, cu atât'a mai cu mare bucuria a salutatú tóte întreprinderile de gazete ce s'au facutu pentru invetiatur'a si folosulu seu, le-a imbratisiatu cu sete si zelu. si le-a sprijinitu cu tóta puterea cea materiala si morala, de care a pututu dispune.

Nu e loculú de a numerá aici tóte încercárele de gazete, care au esitu la lumina in deosebite locuri, tempi si impregiurári, cu viét'a mai lunga séu mai scurta, spre a pune si pe poporulu románu in relatiune cu lumea, si cu totu ce se face séu se intempla intr'ens'a, spre a i se înaltá si lui spiritulu, si spre a i se desceptá poterile sufletesci si trupesci, cá sa scie, ce si cum trebuie sa lucre pentru cultur'a si fericirea sea. Ostenelele acelorú barbatú plini de caldura, cari au asudatu pe câmpulu acestu largu alu publicitatii románe, suntú atâtea jertfe frumóse, ce s'au adusu la altarulu fericirei poporului románu. Ne bucurámu din inima, ca Románulu a ajunsu astadi in stare de a cunosce, ca gazet'a si pentru densulu este o lipsa de cele mai simtite, citirea eii e o trebuintia cá pânea de tóte dilele, si invetiatur'a, ce ea cuprinde, o scóla bogata pentru folosulu si pentru viét'a practica a sea.

Dorindu din inima a implini, dupa potintia, acést'a lipsa si trebuintia, ce se simte din di in di totu mai adencu, amú hotaritu a intrá si noi in drumulu acelu greu alu publicitatii, si a dá la lumina o gazeta, care sa contribuie la invetiatur'a si folosulu poporului románu. Dupa pasii cufinciosi ce amú facutu pentru dobandirea voiei de a poté publica acést'a fǒia periodica, Înaltulu Guvernu, petrunsu de adeveratele lipse si ne-ajunsuri ale poporului románu, s'a înduratu parintescé a încunúná dorint'a nóstra cu celu mai fericitu resultatu. Plinu de bucuria ne grabimú a face cunoscutu, ca acést'a gazeta a nóstra va incepe a est la lumina cu începutulu lunei lui Ianuariu a anului 1853 sub numire de „Telegrafulu Románu“.

Tendint'a acestei gazete va fi: a impartasi poporului romanu din politica, industria, comérciu si literatura, ideii si cunoscintie practice, potrivite cu timpulu si amesurate trebuintieloru lui; a lu invetiá cá sa-si cunosca positiunea si drepturile ce-i suntú asigurate in statu; alu luminá asupr'a intereselorú, care taie in viét'a privata si publica a lui, si a-i miscá activitatea poterilorú fise si morali; a dá directiune spiritului lui cátra totu ce contribuie la înaintarea si desvoltarea sea, si a-lu convinge, ca numai prin imbunatatirea stárei sele materiali si morali póte ajunge la cultura si fericire. Acést'a tendintia, ce „Telegrafulu Románu“ nu o va perde nici edatu din vedere, va slá in cea mai strinsa legatura si armo-

nia cu principiela cele nestramutate ale Monarchiei, cu asiendiamintele eii fundamentale, cu paz'a cea sánta a dreptului din launtru si dinafara, cu tinerea cea strinsa a ordinei, cu respectulu religiositatii si alu moralitatii, si cu temeulu liberei desvoltári, de care se bucura tóte popórele din statu. Intre marginile acelorú momente mari si însemnatórie, pe care se radíma sigurant'a si tari'a Monarchiei si fericirea publica si privata a popóreloru, care se afla sub scutulu legilorú eii, „Telegrafulu Románu“ se va miscá liberu in drumulu ce si-a însemnatu spre a ajunge la scopulu ce si l'a propusu: de a invetiá si a folosi pe poporulu románu.—

La aceste cuvinte, scrise de atâtulu redactoru alu „Tel. Rom.“ d. Aaronu Floriánu, noi n'avemu sa adaugemu alt'a, decâtú, ca imputarea radicata asupr'a „Telegrafului“ din partea dlui G. Baritiu nu ni se pare calea cea mai norocósa, pentru de a inauguré prin acea imputare abonamentulu celu nou la „Gazet'a Transsilvaniei“.

Atát'a cu privire la „Tel. Rom.“ Ear câtú pentru conflictele confessiunale, la acelea voru respunde,— déca voru aflá de lipsa — respectivele autoritáti bisericesci, ale cárorú afaceri oficióse d. G. Baritiu — nu scimú cu ce dreptu — le identifica cu afacerile foiloru publice románe. —

Brasiovu 29 Iuniu 1865. Pe câtú tempu se voru mai usuá esamenele publice pe la gimnasii, pe atât'a tempu voru dá ele ocasiunea cea mai de aprópe spre a vorbi despre scóle si despre resultatele si prestatiunile lorú. Este insa cunoscutu, ca esamenele publice pe la gimnasii n'au nici o influentia asupr'a calculului elevului; elevii se classifica si se promovéza in urm'a esamenelorú scripturistice sfórale, ce se dau naintea profesorilorú. Fia acestea cum voru fi pentru dd. profesori, pentru publicu suntú cele publice. Din resultatulu, ne amú veditu la acestea, scriemu urmatórele: Asi incepe cu nrulu elevilorú si cu immultirea lorú din anu in anu, dar aceste date si altele s'au fostu estrasu din program'a gimnasiului din anulu acest'a, inca in nr. „Telegr.“ 47. a. c. Continuu dar de acolo mai departe. In toti anii de candu s'a radicatu acestu gimnasiu rom. ortodoxu din Brasiovu, s'a scrisu la aceste ocasiuni câte ce-va in jurnalele nóstre, si vedemu dintrensele, ca totdeun'a s'au scrisu resultate laudabile. Intr'adeveru ca acolo unde se vedubarbatú resolutisí veseli a-si sacrificá ostenelele sele pentru scóla, nici se poteá asceptá altuceva de câtú asemenea resultate. Asiá dara totu asemenea vomu referá si noi in anulu acest'a. cu deosebire numai, ca scriindu despre esamene si resultatulu lorú, precum l'amú veditu, vomu adauge si câte o opiniune despre altele care se tinu totu de scóla; vomu aminti cu deosebire unu mijlocu, prin care credemú ca s'aru immulti elevii classeloru superióre, cáci ni se parura pré putini.

Esamenele scripturistice incepura in 12 Iuniu, darandu pâna la 16 ale aceleia. Cele orale se tinura dela 17 pâna la 23 ale curentei. Esamenele classeloru normali de baieti si fete au fostu dela 20—24 ale acesteia. In 24 a datú esamenu class'a a 4-a de fete, in care propunu studiela DD. Profesori de gimnasiu, ear Dsiór'a Mari'a Petrascu lucrulu de mâna. Resultatulu esamenelorú a fostu celu asceptatu, publiculu auditoriu a esitu fórte multiamitu. Cei mai numerosi auditori au fostu la fetisiórele din class'a a 4-a, si intr'adeveru ca aci n'aveai numai sa audi, ci sa si vedi lucruri de mirare lucrate de mân'a lorú. Dómne, Dómne candu vomu mai întielege si noi Românii aceea: ca avendu mame culte, întreitu mai iute vomu ajunge la cultura si inca la o cultura temeinica? Candu vomu pretini Reuniunea femeilorú románe si scopulu acesteia? Nici atunci candu întielegemu, ca ea sustine acést'a scóla si alte dóue in Sabiiu si Blasiu, pe lângá care mai face si alte ajutóre? Afara de acestea multe aru mai face, dar cum sa faca, déca nu mai dámu nici barem minimulu anualu de câte 1 florinu? Apoi pelánga acestea panacandu sa mai vedemú asiá putine copile prin scólele nóstre? (Vedi Tel. Rom. nr. 47 a. c.)

Sa trecemu acum a dice ce-va si de esamenele publice ale gimnasiului. Acestea s'au începutu dela 25 si au decursu pâna'n 29 ale curentei, sub presiulu (? Red.) Dlui Consiliaru P. Vasiciu si in fati'a numerosilorú auditori, dintre dd. efori si negociatori, cu resultatú, ce au multiamitu pre toti. Ómenii s'au încantatu de respunsurile elevilorú si esprimau multiamit'a lorú Dlorú Profesori.

In 27 Iuniu s'a datú esamenu din gimnastica; D. Prof. de gimnasiu, I. Lenger a predatu in anulu acest'a si acést'a sciintia, carea pe la noi e nóua si surprindatóre; de aceea a si seceratu mare multiamita. Eu insa declarú, ca acelu d. Professoru si stimat'a reuniune gimnastica de aici, care sustine acea scóla si carea imprascia acést'a desvoltare ne-aperata scolarilorú nostri, n'a priimíu multiamita de ajunsu. Mai multu merita; merita tóta recunoscint'a si mai multu de-

câtu acést'a, adeca sustinerea ei s'eu celu puțin contribuiri. Publiculu nostru, care n'a cititu multu despre acést'a, nici si-a facutu opiniune despre ea. Aci nu e locul a face acést'a, de aceea dicemu numai pe scurtu, ca precum a cititu cine-va ca trupulu fără spirit nu platesce nimic'a, totu asiá de bine intorcendu acésta dîsa sa întieléga, ca spiritulu fără trupu inca n'ajuta multu.

Totu in 27. ale acesteia după prîndiu D. Consiliaru a asistatu la esamenulu scólei populare din Brasiovu vechiu, si a esitu multiamitu esprimendu-se, ca de 7 ani n'a vediuu acolo asemenea sporu. Intr'adeveru ca Invetiatorulu merita lauda.

Adi s'au incheiatu esamenule gimnasiale cu doxologi'a si rugaciani in Biserica S. Nicolae. De aci venindu tinerimea in rendulu celu cuviniosu s'a asediatu in sala gimnasiala, carea era indesa de publicu. Aci incepú chorulu scolasticu, instruitu de septimanulu Dim'a, imnulu Imperatului. După acest'a Septimanulu Nica cu voce de barbatu seriosu, tinu discursulu de mai josu *), care fu priimitu cu vina multiamire. Acum incepura a se striga clasificatiunile si a se premia cei eminenti. Nu s'au premiatu insa si studentii gimnasiului supremu, caci n'au fostu premii.

Amu vediuu, ca directiunea nostra a tiparitu programe si clasificatiuni cu numele tuturor elevilor si le-au impartitu gratis. Au impartitu prin man'a D. Consiliaru atatea premii in gimnasiulu micu si la cei numerosi din norma, dar credeti-me ca nu știu cum s'au facutu acestea, caci cei 40 f. destinati de Eforie n'au potutu acoperi tote.

Catru fine era sa dicemu si aceea ce aru fi de facutu, ca in gimnasiulu superioru, unde se vedu numai dela 5 pana la 11 studenti. Si ce aru fi de facutu? Nimic'a alt'a decatu pre cei din gimnasiulu de josu, cari se vedu dela 30 pana la 67 intr'o classa, sa-i ajutam a merge si mai in susu. Ei nu mergu acolo, can'au carti, si cartile suntu scumpe; nu mergu, ca mai toti elevii suntu sateni seraci, n'au nici cu ce se sustine. Cine va fi priimitu clasificatiunile tiparite, se va convinge despre acést'a. Ei cu gimnasiulu micu mergu seu la Pedagogia, seu la Teologia, seu la economia, si asiá remanu nedesvoltate de ajunsu unele talente. Gimnasiulu din Brasiovu si va ajunge scopulu ce-lu ascepta numai candu va ave elu si convictu, seu celu puțin mai multe ajutoare pentru tineri. Acestea voru atrage aci pe tinerii din Ardélu.

Pana atunci insa sa facemu ce se pote, sa ne obicnuimu cu ocaziunea esamenelor a contribui fia-care ce potemu, si astielu sa ajutam macaru lips'a de carti!

Varietati si noutati de di

(Anticitati romane.) „Tromp. Carp.“ spune, ca scadiendu tare Dunarea, in dreptulu piciorului podului lui Traianu s'a gasitu o petra de jre-o 60 oc'a, pe carea sta sculptatu unu capu de zimbru intre doue capete de leu. Petra s'a transportatu la gradina publica din Bucuresci.

Societatea teatrala romana din Brasiovu a datu in 18/30 Iuniu o representatiune dramatica si musicala in folosulu fondului reuniunei femeilor romane, din carea a cursu venitu curatu de 95 fl. si 21 xr. v. a.

Principatele romane unite.

Scirile, ce avemu din Principate, nu cuprindu nici unu lucru mai nou si mai de interesu totdeodata. Diariile straine aducu tanguiri preste tanguiri asup'a tuturor lucrurilor din tiara, ca e rea administratiunea, ca e defectuosa aplicarea legiloru, ca e neasigurata sortea tieraniloru, ca suntu nemul-

*) Se va publica in tr'unulu din nrii venitoriu.

Red.)

tiamiti proprietarii si arendatorii, ca nu umbla meseriele, ca stagnéza (sta balta) comerciulu, si alte o suta si o miia. Desi tanguirile acestea parte mare suntu esagerate, si fabricatoriilor loru semena, cu voi'a seu fara voi'a loru, cu nisce paseri cobitoare: totusi multe defecte suntu adeverate si cunoscute chiaru si din partea diariilor romane din Principate. „Tromp. Carp.“ dovedesce, după parerea nostra, si in privinta cunoscerei acestoru defecte, unu tactu forte bunu si nimeritu, candu intre densele amintesce cu deosebire aplicarea cea langeda alegei rurale. Cu ingrijire prea fundata canta ea spre secerisulu din anulu acest'a si spre facerea ogorului pe anulu venitoriu, pecandu in multe locuri nu numaiu suntu deosebite pamenturile tieraniloru singulari, dar nu e segregata nici partea, ce compete tieraniloru, de partea, ce se cuvine proprietarului. Regimulu romanescu dar are un'a din cele mai urgente indatoriri, a executat cu man'a cea mai agera dispositiunile legi si astfelu a ferit de timpuriu tier'a de unulu din cele mai cumplite rele: de seracia! Dintr'alte guvernulu romanescu de siguru nu se va descuragia de multimea si greutatea problemelor, ce are inca a le desface: — Roma non uno die condita! — ci acele i voru fi numai o impintinare mai multu spre inaintarea bineului tieriei. Tote clasele poporatiunei voru misca manile cu diligintia ndoita si intreita, deca voru vede in fruntea lor unu guvernulu nu numai inteligente, ci si activu si sinceru binevoitoriu. Este caracteristic'a slabiciunei, a desperat indata de greutate; ear caracterulu romanu nu este si sa nu fia in veci slabiciunea!

Camer'a s'au inchisu Vineri in 25 Iuniu.

Generalulu Florescu Mercuri in 23 a sositu in capitala, Joi a depusu juramentulu in manile Principelui si indata a si inceputu oficiulu seu la ministeriulu de interne.

Prospectu politicu.

Unu lucru de cea mai mare importantia sbora astadi in forma de telegramu din Parisu prin Europ'a. Acestu lucru aru fi: Congressulu proiectatu de Napoleonu, unde sa vina la desbatere propunerea unei desarmari generale si stergerea tractatelor de Vienn'a (dela an. 1815, de după invingerea lui Napoleonu I). La acestu congressu se dice, ca si-aru fi si datu invoirea loru Russi'a, Prussi'a, Itali'a si Spani'a. Presupunendu, ca scirile acestea suntu autentice, mai nu ne-amu mai poté indoi, ca se va realisa ide'a lui Napoleonu exprimata in 1 Ianuariu 1864. Pote unu felu de avantgarda, unu felu de pregatire spre acestu congressu este si imputinarea armatei franceze, ce se publica totdeodata cu scirile de mai susu, care imputinare aru merge dela 20-30,000 feciori. Cu deosebire scirea cesta din urma n'aru lipsi, credemu, a produce pretotindenea in Europ'a cea mai placuta sensatiune, caci tote staturile bolescu, parte pe fatia, parte pema sub ascunsu, de bol'a acest'a finantiara, causata prin resbelulu orientalu, nenorociri elementare, ani sterpi, resbelulu americanu s. a. s. a. Fia dar, ca scirea acest'a sa se adevereasca pe deplinu catu mai curendu. (Dupa telegrame mai noué n'aru fi adevratu.)

Agintele Spaniei la curtea italiana, ce resiedeá pana acum la Turinu, a priimitu ordinu, a se stramuta la Florenti'a si a ascepta recunocerea oficiala a regatului din partea Spaniei. Asemenea se crede, ca regatul Italiei preste puțin tempu va fi recunoscutu, directu seu indirectu si din partea mai multoru staturi germane, cari voru a'ncheia tractate comerciale cu Itali'a.

Cu acestea mai ca amu fi gatatu prospectulu nostru politicu de astadi, deca nu cumva amu voi sa spunemu cititoriloru nostri lucruri, ce stau preade parte de interesele nostre.

FOITTA „TELEGRAFULUI ROMANU“.

Discursulu Preasântitului Domnu Michailu, Mitropolitu alu Serbiei, rostitu la Te-Deum cu ocaziunea serbarei nationale din 23 Maiu 1865.

Domne, adusu-mi-amu aminte de dilele cele inceputu; cugetata-uu la tote lucrurile Tale. (Psalmu 142, partea a 5)

„Aceste cuvinte ale imperatului si prorocului David sa le pronuntiámu, bine credinciosi crestini, la acésta serbare nationala, aducendu-ne aminte, cu pietate spirituala, despre trecutulu care a pusu temelua unui mai norocitu si mai frumosu viitoriu poporului nostru: „Domne, adusu-mi-amu aminte de dilele cele din inceputu; cugetat'amu la tote lucrurile Tale.“

„Era odata timpu norocitu pentru natiunea serba; ea avea unu Statu tare si mare. Regii si Imperatii ei se slaviau dela

o margine la alt'a in Oriente si Occidente: atatu natiunile cele apropiate ca si cele departate, i respectau, si tremurau de ei vrajmasii imperatiei serbesce. In acelu imperiu norocitu se inaltiau cu mandria frumoasele palaturi ale Domniloru si magnatiloru Serbi, infloriau satele si orasiile; eroii se mandriau cu numele serbescu, si natiunea, bucurandu-se de dreptatea legiloru, era imbracata in aur si argintu; pe campiele serbesce se vedeau nenumarate turme, si bogate arature bucurau pe norociti fii si fice serbe. Si atunci era bine si frumosu a trai pe placutulu pamentu alu tieriei serbesce, care era imdobita cu minunate si maiestose chramuri, in cari cu pietate se slavia Domnedieu si se sevarsia servitiulu Imperatului cerescu.

„Dara, precum omulu in parte, asiá si natiunea, seu cea

mai mare parte a ei, afindu-se in norocire, adese-ori uita pe Domnedieu, lucrăza in contr'a poruncilor lui, neglige dreptatea lui, si se da la fapte pecatoase, rele si protivnice lui Domnedieu. Atunci ea cade din inaltimea marirei sele si perde norocirea pamentesca, ca sa revina la sinesi, ca sa si aduca aminte de Domnedieu, ca sa conserve ceriulu, si cu patimele pamentesci sa respinga vecinic'a patima ceresca. Aici sa repetămu cuvintele Imperatului Davidu: Adusu-mia-amu aminte de dilele cele din inceputu!

„Bincredinciosi crestini! sa ne aducemu aminte de acele pecate vechi, cari adusera tresnetele strajnice ale dreptatii domnedieesci asupr'a natiunei intregi si a tierei serbesci. O! catu e de jale, de a rennoi in memoria, ceea ce merita a fi de plānsu si uitatu! Ore nu e jale de a se aduce aminte, cum se iviau adeseori turburări in tempii trecuti, cum se radica fratele in contr'a fratelui seu, cum se perdă iubirea intre ei, cum dispară amicitia, onestitatea si increderea? Ore nu e jale de a se aduce aminte, cum nu se respecta legea, cum se disputau magnatii pentru putere, cum doriau cu sete avuti nedrepte, cum nu se dá ascultare betraniloru, cum se ivira monstri, cari indrasnira a radica mán'a incontr'a capului incoronatu alu imperatului loru, si cum tradau pre Domnitorii loru, fiindu imbatati de pasiune, de ambitiune si de orgoliu, si cum pentru resbunare, slujira din pisma barbarului strainu cu tradare, spre a sfermá puterea Statului natiunale serbescu? Ore aceste pecate nu suntu vrednice de plānsu inaintea cerului, si nimicitoare pamentului, cari distrusera frumós'a imperatia a natiunei serbesci? Flórea serbésca perí vitezesce la Cosiovo, de trista memoria, unde martiricesce cadiu si Imperatulu Lazaru, cea de pe urma aperiare a pamentului serbescu de atunci.

„Si vai! cum s'a schimbatu si cum s'a stricatu fati'a frumósei tieri a santului Nemanici, pe care mán'a barbara o reduce, in scurtu tempu, in pustia selbatica si in acea pustia vrajmasii, cá legiunile selbatice, napustiau, laiau, deramau, aprindeau, tineau de peru si strimtorau pe decapitat'a natiune serba, care era vinovata selbaticului barbaru din cauza ca mai iubiá sant'a religione si libertatea sea! Resiedinti'a Statului serbescu se distruse, si se desfiintia maieslósele palaturi, si casele devenira prafu si cenusia; drumurile, stradele, satele si orasiile devenira pustii, si pretotindeni se audiau plāngerile si strigatele de dorere, si din aduncimea animei resunau multu dureróse suspine. Serbii devenira sclavi, ei se imbraccra in haine triste si sclave, si se incinsera cu teiu, si in tóte pārtile se resuná: „Dómne machnitu amu fostu, si in linisce suspinamu din fundulu inimei mele.“

„Maicele serbe, aperiandu pre copiii loru nevinovati, muriau, impreuna cu ei, séu de lovitura, séu de sila, séu de persecutiune! Betranu, cu peru albu, erau de risu si impoverati sub tirani'a cea mai grea; santele biserici si monastiri, piósele institutinni serbesci, se desonorara, se batjocurira cu scarbósele si necinstitele fapte ale pisme selbatice, se jefuira si se prefacura in ruine. „Vedi Dómne, cum s'au machnitu intru mine duchulu meu, si cum s'au turburatu intru mine inim'a mea“, asiá pronuntiá jalb'a sea sant'a biserica subjugata.

„Dara este Domnedieu, care nu pedepsesce spre a se resbuná si spre a perde, ci spre a indreptá si acurati; este Domnedieu, care cu mil'a sea a produsu din nimic'a esistinti'a acestei lumi. Dupa vointi'a lui se intorcu luminele ceresci, dupa porunc'a lui riarile curgu, si marea se turbura si se liniscesce, candu Elu doresce; pusti'a se preface in campia roditoare si in gradina frumósa. Si déca sánt'a provedintia pórtá grija despre obiectele neinsufletite, cari slujescu omului spre folosu, poté-va ore preamilostivulu Domnedieu sa abandone pe omu, cea mai inalta creatiune a sea? Poté-va ore Domnedieu sa despretiúiesca si sa lase in nevoia grea si in chinuri amare natiunea remasa lui fidela?

„Ore robi'a de patru seculi n'a curatitu pecatele vechi ale natiunei? Ore se va mai superá Domnedieu, candu natiunea, rogandu-se lui neincetatu, cu patimi lungi, si pocaiesce pecatele sele?—O nu! Prea milostivulu parinte cerescu, pedepsindu pecatele, nu va lasá sa dispara natiunea nóstra, si nu va ingaduí sa se stinga numele serbescu! Grele si amare au fostu suferintiele, cari apesara natiunea acestei tieri, care este tóta udata cu sángele fiiloru ei, in care pretolindeni se vedu ósele luptatoriloru pentru religione si libertatea ei; teribile a fostu pustiirea si ruinarea tierei nóstre, si inspaimantatoriu este a se gandi cineva la acea nesuferita batjocura a sántieniei sele. O, Dómne alu parintiloru nostri! Dómne alu gloriosiloru si santiloru Nemanici, slugeloru tale! Tu, Dómne, ai lasatu intre noi, si pána acum'a ai conservatu santele si intregel mósce ale întâiului coronatu Urosu regele Deceanului, si ale martirului Cosovei, dreptulu Lazaru; le-ai

conservatu cá-semnele milosteniei Tale, in nevoi'a nóstra cea amara, pentru pecatele nóstre; milostivesce-te, preadrepte si prea line Domnedieule, asupr'a fidelei tale natiuni, Serbi'a; arunca o cautatura asupr'a suferintieloru ei, si nu ingaduí sa se prelungésca nevoile, pe cari ea nu le mai póte suferi. Dómne! arata mil'a Ta acelor'a, cari acum te vedu, cari potu acum de fatia sa glorifice numele teu, pecandu altadata erau nevoiti cá numai in secretu, prin pescera séu sub cerulu liberu, sa se róge tie! (Capetulu va urmá.)

Consemnarea

baniloru de mila adunati pe sém'a bisericej din Mercurea.

(Continuare si capetu din nr. premergatoriu.)

Prin Reverendisimulu Domnu Alessandru Tobias din Abrudu: Amos Tobias 5 f. 10 xr., 1. # in pretiu 5 f., 10 xr, Dionisiu Tobias 5 f., 10 xr, Societatea de mine Ungureiloru 1 # = 5 f., 10 xr, Societatea Báii Despicata 10 f., Ciprianu Tobiasiu 1 f., Sabina Tobiasiu 2 f., Basiliu Bosioja 1 f., Toadera Iuonutiu 1 f., Prin Reverendulu Domnu Dimitrie Borcea 3 f., Dumitrie Borcea 3 f., Nicolae Mog'a 1 f., Daniilu Nemtiu 1 f., Daniilu Marcu 1 f., Onisiforu Borcea 1 f., Nicolae Racuciu 50 xr. Ioann Stefle 10 f., Dumitru Romanu 5 f., Lupea Blotiu 10 f., Nicolae Pop'a 5 f., Ilie Bejiu 5 f., Alessandru Steflea 5 f., Dumitriu Sirbu 5 f., Petru Hertia 5 f., Dumitriu Galesiu 5 f., Dumitriu Ghibu 1 f., Ioann Comsia 1 f., Ioann Berdi'a 1 f., Oprea Tipuritia 1 f., Nicolae Berdia 1 f., Oprea Bucsiaru 1 f., Dumitru Elorianu 1 f., Dumitriu Borcea 1 f., Vassilie Daderlatu 1 f., Comanu Galesiu 1 f., Dumitriu Rose'a 1 f., Ioann Crutiu 1 f., Dumitriu Berza 1 f., Nicolae Pop'a jun. 1 f., Ioann Mog'a 2 f., Dumitru Berza 1 f., Petru Cergau 1 f., Ioann Ivanu 1 f., Dumitru Berza 5 f., Vasilie Pop'a 5 f., Nicolae Resoiu 1 f., Ilie Steflea 1 f., Dumitru Pop'a 1 f., Dumitru Stireciu 1 f., Ioana Dru goiu 1 f., Ilie Nemtiu 1 f., Dumitru Pop'a junioru 2 f., Savu Borcea 1 f., Comanu Zejcu 2 f., Ioann Com'a 1 f., Ioann Arsenie 1 f., Constantin Steflea 1 f., Ioanisiu Romanu 1 f., Martinu Mart. Flaisieru 1 f., Nicolae Sirbu 30 xr., Ioann Mosor'a 10 xr., Oprea Tipuritia 40 xr., Ioann Cristiu 2 f., Dumitru 10 xr., Ilie 10 xr., Stanu 14 xr., Ioann 35 xr., Ioann si Mari'a 20 xr., Mari'a si Bucuru 20 xr., Ioann si Alemanu 70 xr., Ioann Mosor'a 10 xr., Dumitru Gruia 10 xr, Dumitru si Mari'a 10 xr., Nicolae si Paraschiv'a 10 xr., Anna si Mari'a 10 xr., Mari'a, Oprea, Dumitru 30 xr., Marin'a, Dumitru, Ioann 20 xr., Dumitru si Marin'a 10 xr., Daniilu Mog'a 10 xr., Oprea Nicolae si Ann'a 30 xr., Oprea si Mari'a 20 xr., Nicolae si Ann'a 10 xr., Ioann Chipara 10 xr., Ioann si Mari'a 20 xr., Ioann si Mari'a 20 xr., Taoderu si Dumitru 20 xr., Dumitru si Ann'a 10 xr., Flórea si Dumitru 20 xr., Dumitru si Marin'a 20 xr., Dumitru Pavelu 20 xr., Ioann si Dumitru 20 xr., Nicolae 10 xr., Dumitru si Danu 20 xr., Dumitru si Ilie 20 xr., Spiridonu 10 xr., Bucuru Rose'a 10 xr., Dela mai multi 8 f., 40 xr, Dela biserica din Gruiu 2 f., 72 xr, Prin P. O. Domnu Franciscu Iechimu din Dev'a 4 f., Georgiu Nand'a 2 f., N. N. 2 f., N. N. 1 f., Vilhelmu 1 f., N. N. 1 f., Dancisioru 1 f., Rainay 1 f., Lazaru Pupos 2 f., Antoniu Sanciali 1 f., Ioanichiu Olariu 1 f., Marcu Moldovanu 1 f., Ioann Moldovanu 2 f., Avraamu Suciu 5 f., Georgie Moldovanu 1 f., Reducanu 1 f., Iosifu Moldovanu 2 f., Vasilie Basarabu 1 f., Csaklany 2 f., Prin Domnulu Notariu Nicolau Ciugudeanu din Poian'a dela mai multi 90 f., 14 xr,

Summ'a 1374 f. 35 xr.

Ilie Macelarín. Jude Reg.

Anunciu. *)

Amesuratu conclusului adusu in siedinti'a II a aduná-ei generale a Asociatiunei transsilvane române tinuta la Hatiegu in 1—2 Augustu c. n. 1864. p. 22, adunarea generala pe anulul curinte alu Asociatiunei 1864/5 se va tiné in 27/15 Augustu a. c. la A b r u d u.

Ceeace in sensulu §ului 25 din Statutele Asociatiunei se aduce prin acést'a la cunoscinti'a publica. **)

Dela presidiulu Asociatiunei transsilvane române.

Sabiiu 16 Iuliu 1865.

Paulu de Dunc'a,

Consil. gubernialu.

Ioanne V. Rusu, Secr. II.

*) Priimindu-lu candu erau colónele gat'a, nu i mai poturamu dá locu in fruntea foii. Red.)

**) Celelalte diuarie române inca sunturogate a priimi acést'a convocare in colónele sele.

EMPFANGSBESTÄTTIGUNG.

Ueber 12 f. 10 xr., ö. w. welche Gefertigter als den Ertrag einer durch den griechisch-orientalischen Pfarrer von Cricau (Krakko) bei Carlsburg zu Gunsten der durch eine Feuersbrunst verunglückten Bewohner der Hermannstädter Stuhlgemeinde Czoodt, veranstalteten freiwilligen Sammlung, durch die L. Redaktion des „Telegrafulu Romanu“, dankend empfangen zu haben mit dem Bemerkten bestätigt, dass dieser Betrag im Wege des betreffenden Kreisinspektors unverweilt dem menschenfreundlichen Zwecke zugeführt werden wird. Hermannstadt 23 Iuni 1865.

Gibel m. p.
Brgmster.

Burs'a din Vienn'a 3/14 Iuliu 1865.

Metalicele 5%	70 20	Actiile de creditu	795
Imprumutulu nat. 5%	75 20	Argintulu	107
Actiile de banca	796	Galbinulu	5 23.